

Over de trefwoorden bij cartografie: hulp voor de gebruiker

De Cultuurbibliotheek schenkt, in navolging van haar stichter, veel aandacht aan de historische cartografie, vooral van de Nederlanden.

Dat brengt mee dat er een grote diversiteit aan trefwoorden moet gebruikt worden.

In de loop van de jaren groeide volgende thesaurus.

De geldige trefwoorden werden in 4 categorieën ingedeeld.

Trefwoorden kunnen natuurlijk altijd gecombineerd worden.

TIJDSBEPALINGEN

cartografie: 01ste eeuw
 zie ook cartografie: oudheid
 cartografie: 12de eeuw
 zie ook cartografie: middeleeuwen
 cartografie: 13de eeuw
 cartografie: 14de eeuw
 cartografie: 15de eeuw
 cartografie: 16de eeuw
 cartografie: 17de eeuw
 cartografie: 18de eeuw
 cartografie: 19de eeuw
 cartografie: 20ste eeuw
 cartografie: 21ste eeuw

ALLERLEI

cartografie: cartografen
 cartografie: geschiedenis van de
 cartografie: globes
 cartografie: techniek
 zie ook projecties (cartografie)
 cartografie: tijdschriften

SOORTEN ATLASSEN

cartografie: atlassen
 cartografie: historische atlassen
 cartografie: maritieme atlassen
 zie zeeatlassen

SOORTEN KAARTEN

cartografie: kaarten
 cartografie: hemelkaarten
 cartografie: historische kaarten
 cartografie: kadastrale kaarten
 cartografie: maritieme kaarten
 zie zeekaarten
 zie ook cartografie: portolanen
 zie ook cartografie: paskaarten
 cartografie: militaire kaarten
 cartografie: stadsplannen
 cartografie: wandkaarten
 cartografie: wegenkaarten
 zie ook Tabula Peutingeriana
 cartografie: wereldkaarten
 zie ook mappa mundi

Tijdsbepalingen

cartografie: 17de eeuw (en voor andere eeuwen, idem.) wijst
 -naar een werk (atlas, kaart) uitgegeven in die eeuw

- of naar een werk (boek, artikel, cd-rom...) over de cartografie van die eeuw
- of naar een reproductie (wanneer ook gemaakt) van een werk uit die eeuw.
- of, in combinatie met 'cartografie: historische kaart' naar een kaart over de 17de eeuw, maar later uitgegeven.

Waarom? Zo krijgt men een globaal zicht op de cartografie van de 17de eeuw.

Nota: - wanneer de reproductie gemaakt werd en wanneer dat boek uitgegeven werd, leest men in 'jaar' (van uitgave).

- cartografie 17de eeuw moet altijd minstens nog één (meestal meerdere) trefwoord(en) krijgen.

- het 'jaar' (van uitgave) is een bijkomende informatie voor een kaart uit bv. de 17de eeuw.

cartografie: middeleeuwen (ruim begrip)

cartografie: oudheid zijn geldige trefwoorden

Soorten atlassen

Er zijn maar 3 soorten atlassen

cartografie: atlassen

Een schoolatlas wordt cartografie: atlassen + didactisch materiaal SO + het vak bv. Geschiedenis (SO) of Aardrijkskunde (SO).

Een bosatlas wordt cartografie: atlassen + bossen. Cultuuratlassen hebben als trefwoorden: cartografie: atlassen + cultuur.

cartografie: historische atlassen wijst

- naar een atlas met de situatie in een vroegere periode (in combinatie met bv. cartografie: 17de eeuw)

- wanneer die historische atlas uitgegeven werd leest men in 'jaar' van uitgave.

cartografie: maritieme atlassen zie **zeeatlassen**.

Er zijn 14 soorten kaarten: (enkel hier onderstreept om de soorten kaarten beter aan te duiden) waarvan 4 soorten 'zie ook' verwijzingen: paskaarten, portolanen, mappa mundi, Tabula Peutingeriana.

Zeekaarten is een 'zie' verwijzing naar maritieme kaarten.

kaarten zie **cartografie: kaarten**

Het trefwoord 'kaarten' is belangrijk. Het moet steeds ingevoerd worden wanneer geen andere soort in aanmerking komt.

Cartografie: kaarten moet altijd gecombineerd worden.

Bv. Cartografie: kaarten + landbouwgebieden + België.

Reliëfkaart wordt: cartografie kaarten + reliëf + (eventueel de plaats waarvan het reliëf beschreven wordt).

historische kaarten zie **cartografie: historische kaarten**

maritieme kaarten zie **cartografie: maritieme kaarten**

maritieme kaarten zie **zeekaarten**

zie ook **paskaarten**

Paskaarten hebben dus als trefwoord: maritieme kaarten + paskaarten + eventueel nog andere trefwoorden.

zie ook **portolanen** (oudere zeekaarten)

Zelfde opmerking als voor de paskaarten.

militaire kaarten zie **cartografie: militaire kaarten**

vestingen, forten... worden met een combinatie van trefwoorden beschreven. Bv.

Cartografie: militaire kaarten + versterkingen + plaats (van de versterking)

stadsplannen zie **cartografie: stadsplannen**

Steeds in combinatie met een stad of plaats, natuurlijk. Is de stad versterkt, dan kan een combinatie van trefwoorden gebruikt worden zoals bij militaire kaarten.

cartografie: kadastrale kaarten omwille van het specifiek karakter

cartografie: hemelkaarten (idem)

cartografie: wandkaarten (idem) Reproducties van oude wandkaarten vallen hier ook onder.

cartografie: wegenkaarten zie ook **Tabula Peutingeriana** (omwille van het belang in de Cultuurbibliotheek)

cartografie: wereldkaarten zie ook **mappa mundi** (een term die meer gebruikt wordt voor oudere wereldkaarten)

Allerlei

cartografie: cartografen (ook **kaartenmakers** zie **cartografen**)

Vooral voor minder bekende cartografen is dat relevant.

Maar ook: **Mercator, Gerardus** (werken van M. zoeken in veld 'auteur', werken over M. in veld 'trefwoord'.); **Ortelius, Abraham; van Deventer, Jacob...**

cartografie: geschiedenis van de cartografie

Een duidelijk trefwoord; dus niet: geschiedenis + cartografie (het enkelvoudige trefwoord cartografie verdwijnt immers).

cartografie: globes

Alles wat met globes te maken heeft.

Ook **wereldbollen** zie **cartografie: globes** (over zowel wereldbollen als sterrenhemels)

Er bestaat ook een trefwoord **astronomie** zie **sterrenkunde**.

cartografie: techniek

Boeken, artikels...over het vervaardigen van kaarten, legendes, instrumenten... zie ook **projecties (cartografie)**. De toevoeging '(cartografie)' is belangrijk omdat er nog andere betekenissen van het woord projecties bestaan.

cartografie : tijdschriften

Zie

Alle trefwoorden over cartografie kregen een zie-verwijzing zoals **atlassen** zie **cartografie: atlassen** (dit om vergissingen te voorkomen)

kaarten zie **cartografie: kaarten**

historische kaarten zie **cartografie: historische kaarten**

historische atlassen zie **cartografie: historische atlassen**

bv. *cartografie: 17de eeuw + kaarten + graafschap Vlaanderen* kan een geldige beschrijving zijn voor een kaart uit de 17de eeuw over Vlaanderen.

Opgelet: tijdsbepalingen vragen altijd het volledige trefwoord bv. *cartografie: 17de eeuw*.

- Enkele voorbeelden:

- Een kaart van de XVII Provinciën uit 1637 van Willem Jansz Blaeu krijgt als trefwoorden: *cartografie: 17de eeuw + cartografie : kaarten + XVII Provinciën*. (als auteur: Blaeu, Willem Jansz; als jaar: 1637 in de toegewezen velden natuurlijk)
- Zoek alle kaarten van de XVII Provinciën: *cartografie: kaarten + XVII Provinciën*.
- Zoek alle atlassen van de 17de eeuw op: *cartografie: atlassen + cartografie: 17de eeuw*.
- Zoek alle atlassen van België: *cartografie: atlassen + België*.

-Een schoolatlas over België: cartografie: atlassen + België + didactisch materiaal
SO

-Zoek alle zeekaarten van de 15de eeuw. Trefwoorden: cartografie: 15de eeuw +
(zeekaarten, of, paskaarten, of, portolanen)

Walter

27 mei 2008